

# Arbetsförmedlingens återrapportering 2019

Nationella socialfondsprogrammet för  
investering och sysselsättning

## Inledning

Enligt Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2019, kapitel 5 ska Arbetsförmedlingen ta till vara de möjligheter som det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020 ger och aktivt medverka i genomförandet av programmet.

Arbetsförmedlingen beskriver i en särskild rapport i samband med årsredovisningen sin medverkan i Europeiska socialfondsprogrammet och på vilket sätt resultat och erfarenheter av detta program tagits till vara i den ordinarie arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Rapporten innehåller även utvecklingsområden som uppmärksammats inom ramen för Arbetsförmedlingens arbete med socialfondsprogrammet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Maria Mindhammar. Ärendet har föredragits av Eva Theisz, enhetschef Ledningsstaben.

Maria Mindhammar

Eva Theisz

<b>Inledning</b> .....	<b>2</b>
<b>1 Sammanfattning</b> .....	<b>4</b>
<b>2 Arbetsförmedlingens uppdrag och riktlinjer</b> .....	<b>6</b>
2.1 Uppdraget enligt regleringsbrev 2019 .....	6
2.2 Inriktningsdokument och beslutsordning .....	6
<b>3 Arbetsförmedlingens stödstrukturer och rollfördelning</b> .....	<b>8</b>
3.1 Arbetsförmedlingens EU-fondsamordning .....	8
3.2 Kontaktpersoner vid verksamhetsområden och avdelningar.....	8
3.3 Ekonomiadministration.....	8
3.4 Uppföljning och utvärdering .....	8
3.5 Övervakningskommittén och högnivågrupp .....	9
3.6 Strukturfondpartnerskap och beredningsgrupp.....	9
<b>4 Arbetsförmedlingens medverkan i socialfondsprogrammet</b> .....	<b>10</b>
4.1 Arbetsförmedlingens nationella projekt .....	11
4.2 Arbetsförmedlingens regionala projekt .....	14
4.3 Arbetsförmedlingens uppdrag inom European Employment Services .....	17
4.4 Projekt Arbetsförmedlingen medfinansierar .....	18
<b>5 Resultat och erfarenheter kopplat till Arbetsförmedlingens verksamhet</b> .....	<b>22</b>
5.1 Unga som står långt ifrån arbetsmarknaden .....	22
5.2 Nyanländas etablering på arbetsmarknaden med särskilt fokus på nyanlända kvinnor .....	23
5.3 Långtidsarbetslösa.....	24
5.4 Samverkan .....	25
<b>6 Slutsatser och utvecklingsområden</b> .....	<b>27</b>

## 1 Sammanfattning

Arbetsförmedlingen är en viktig aktör i arbetet med det Nationella socialfondsprogrammet för investering och sysselsättning (socialfondsprogrammet) och ska enligt regleringsbrevet aktivt medverka i genomförandet av programmet. Arbetsförmedlingens socialfondsprojekt bedrivs både nationellt och regionalt. Projekten initieras och bedrivs i linje med myndighetens övriga uppdrag och utvecklingsarbete för att förstärka och utveckla arbetsmarknadspolitiken. Arbetet med socialfonden samordnas av Arbetsförmedlingens ledningsstab med stöd av utsedda kontaktpersoner på myndigheten.

Under 2019 har Arbetsförmedlingen ägt 14 socialfondsprojekt, varav åtta nationella och sex regionala projekt. Arbetsförmedlingen har medfinansierat 123 projekt som ägs av andra aktörer. För projekt som har avslutats eller är pågående under 2019 har Arbetsförmedlingen ett åtagande om 1,1 miljarder kronor. Myndigheten medfinansierar projekt som uppgår till ca 2,9 miljarder.

De flesta projekt som Arbetsförmedlingen äger och medfinansierar bidrar till nyanländas etablering på arbetsmarknaden med särskilt fokus på nyanlända kvinnor och långtidsarbetslösa eller andra personer som står långt från arbetsmarknaden, vilket också inkluderar unga. I flera fall förekommer projekt som kombinerar insatser till både långtidsarbetslösa, nyanlända och unga. Målgrupperna behöver mer individanpassat stöd och finansieringen från socialfonden möjliggör intensifierade insatser och individanpassade lösningar.

Arbetet utformas ofta efter de individer som deltar i projekten, varför det kan vara svårt för projekten att implementera systematiska arbetsätt i ordinarie verksamhet. Det är ändå tydligt att ESF-projekt har potential att påverka ordinarie strukturer. De arbetsätt som får en organisatorisk påverkan återfinns ofta inom ramen för lokala överenskommelser mellan kommuner och Arbetsförmedlingen.

Samverkan fortsätter att vara en röd tråd i Arbetsförmedlingens ESF-projekt. Samverkan med kommuner återfinns i majoriteten av projekten, där ambitionen är att koordinera en kedja av aktiviteter för individer i syfte att förbättra matchning och arbetsförberedande insatser. Antalet projekt som arbetar med branschsamverkan har ökat, exempelvis i syfte att bygga långsiktiga strukturer för kompetensförsörjning. Budgetnedskärningarna och de efterföljande varslen hos Arbetsförmedlingen har i vissa fall försvårat samverkan på lokal och regional nivå. Omställningen på Arbetsförmedlingen har medfört konsekvenser för myndighetens engagemang i ESF-projekt. Det har både påverkat möjligheterna att erbjuda arbetssökande insatser i projekt och förmågan att implementera metoder och arbetsätt i ordinarie verksamhet.

I mitten av 2019 ändrade Arbetsförmedlingen sin inriktning för de ESF-projekt myndigheten äger eller medfinansierar till att särskilt prioritera extern samverkan, digital kompetens och utveckling av matchningstjänster. Syftet är att öka tydligheten och samsynen kring vilka projekt myndigheten ska prioritera och att nyttja socialfonden på ett mer strategiskt sätt. Samtidigt förändrades även beslutsstrukturen för ESF-projekt i myndigheten i syfte att stärka kopplingen till centrala utvecklingsfrågor.

Arbetsförmedlingen har under 2019 varit engagerad i dialogen om det kommande socialfondsprogrammet för programperioden 2021–2027 (ESF+) och hur Arbetsförmedlingen kan fortsätta vara en aktiv aktör även med ett nytt uppdrag och roll. Frågeställningar som avhandlats är hur en reformerad myndighet kan medfinansiera ESF-projekt och hur stor del av målgruppen som kommer vara tillgänglig för ESF-insatser utanför Lagen om valfrihet (LOV) och Lagen om upphandling (LOU). Samverkan, som har varit en grundpelare i arbetet med socialfonden, kan också påverkas.

## 2 Arbetsförmedlingens uppdrag och riktlinjer

Det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020 (ESF) ska förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken och bidra till att nå Europa 2020-strategins målsättningar. Arbetsförmedlingen ska aktivt medverka i och ta tillvara de möjligheter som det nationella socialfondsprogrammet ger för att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken i enlighet med myndighetens uppdrag.

### 2.1 Uppdraget enligt regleringsbrev 2019

Regleringsbrevet för 2019 anger i kapitel 5 att Arbetsförmedlingen ska i en särskild rapport i samband med årsredovisningen redovisa sin medverkan i socialfondsprogrammet och redogöra för på vilket sätt resultat och erfarenheter av programmet tagits till vara i den ordinarie verksamheten.

Arbetsförmedlingen ska även bistå Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) i arbetet med uppföljning och utvärdering av insatser inom det nationella socialfondsprogrammet.

### 2.2 Inriktningsdokument och beslutsordning

Arbetsförmedlingen har ett vägledande inriktningsdokument<sup>1</sup> som ligger till grund för myndighetens arbete med socialfondsprogrammet. Inriktningsdokumentet klargör förutsättningarna för Arbetsförmedlingens medverkan i socialfondsprojekten, prioriterade inriktningar för projekten och hur den interna stödstrukturen ser ut.

Projekten ska bidra till myndighetens förändrings- och förnyelsearbete. De projekt Arbetsförmedlingen driver ska ligga i linje med myndighetens uppdrag och prioriterade utvecklingsområden. Under 2019 beslutade Generaldirektören om ett nytt inriktningsdokument med tre prioriterade områden för att ytterligare stödja myndighetens centrala utvecklingsområden:

1. Extern samverkan<sup>2</sup>
2. Digital kompetens
3. Matchningstjänster

I samband med revideringen förändrades beslutsstrukturen för ESF-projekt i myndigheten. Beslut om ägande av projekt och medfinansiering beslutas nu av verksamhetsområdesdirektörerna, rättschef samt CIO på myndighetens IT-

<sup>1</sup> Arbetsförmedlingens arbete med Europeiska socialfonden (ESF) Af 2019/00261112

<sup>2</sup> Arbetsförmedlingen beslutade i maj 2015 om ”Strategi för Arbetsförmedlingens externa samverkan”. Strategin beskriver ett antal vägledande principer för all samverkan som myndigheten medverkar i.

avdelning, vilket tidigare har kunnat beslutas på regional nivå. Den förändrade beslutsrätten ska stärka myndighetens insatser inom respektive utvecklingsområde och gäller för samtliga ESF-projekt som myndigheten deltar i.

## **3 Arbetsförmedlingens stödstrukturer och rollfördelning**

### **3.1 Arbetsförmedlingens EU-fondsamordning**

Arbetsförmedlingens ledningsstab ansvarar för det övergripande strategiska arbetet med EU:s strukturfonder kopplat till Arbetsförmedlingens uppdrag och mål. Ledningsstaben samordnar EU-fondsarbetet genom att erbjuda stöd till Arbetsförmedlingens övriga verksamhet. Ledningsstaben säkerställer och stöttar myndighetens representation i Övervakningskommittén för socialfondsprogrammet och Svenska ESF-rådets högnivågrupp. Ledningsstaben ansvarar för det strategiska perspektivet i Arbetsförmedlingens användning av ESF-medel.

### **3.2 Kontaktpersoner vid verksamhetsområden och avdelningar**

Arbetsförmedlingens verksamhetsområden och avdelningar har utsett kontaktpersoner som ansvarar för arbetet med socialfondsprojekt. I varje region deltar utsedda kontaktpersoner i arbetet med regionala handlingsplaner. Under 2019 utsågs nya kontaktpersoner centralt på respektive verksamhetsområde och avdelning. Kontaktpersonerna ger stöd till projekt och samverkar med externa aktörer. De ansvarar för att föreslagna projekt är i linje med myndighetens prioriterade utvecklingsområden och en ökad mottagarkapacitet av projektresultat i ordinarie verksamhet.

### **3.3 Ekonomiadministration**

Ekonomiavdelningen stödjer det strategiska arbetet med socialfondsprogrammet genom att ta fram ekonomiska riktlinjer och stöddokument. Ekonomiavdelningen stödjer projektägare i planeringsfasen och med den ekonomiadministrativa hanteringen i de socialfondsprojekt som Arbetsförmedlingen äger.

### **3.4 Uppföljning och utvärdering**

Arbetsförmedlingens analysavdelning deltar i en referensgrupp med Svenska ESF-rådet och Försäkringskassan för att utveckla gemensamma riktlinjer och arbetssätt kring utvärdering och uppföljning av socialfondsprojekt. Syftet med referensgruppen är att genomföra indikatoruppföljning av socialfondsprogrammet i Sverige för programperioden 2014–2020.

Arbetsförmedlingens projekt Evidensbaserade EU-fondsprojekt 2014–2020, som avslutades 2019, har utvecklat en modell för effektutvärderingar av EU-finansierade projekt. Modellen ägs och förvaltas gemensamt av Ledningsstabens internationella enhet och Analysavdelningen.



### **3.5 Övervakningskommitté och högnivågrupp**

Arbetsförmedlingen är representerad i Övervakningskommittén för socialfondprogrammet med uppgift är att öka kvalitet och effektivitet i genomförandet av programmet. Arbetsförmedlingen deltar även i övervakningskommitténs arbetsutskott. Överdirektören för Arbetsförmedlingen ingår i Svenska ESF-rådets högnivågrupp som för strategiska diskussioner och är referensgrupp kring utlysningar för de nationella socialfondsmedlen.

### **3.6 Strukturfondpartnerskap och beredningsgrupp**

Strukturfondpartnerskapen har i uppgift att utifrån de regionala handlingsplanerna besluta om lämpliga utlysningar av socialfondsmedel och prioritera mellan de projektansökningar som Svenska ESF-rådet har godkänt i laglighetsprövningen. Arbetsförmedlingen deltar i samtliga strukturfondpartnerskap. I varje region, utom en, finns även en beredningsgrupp kopplat till strukturfondpartnerskapet som representeras av företrädare för de organisationer som finns i strukturfondpartnerskapen. Beredningsgruppernas mandat är beroende på överenskommelse i respektive region. Vissa kan ge inspel på utlysningar och andra har möjlighet att betygsätta ansökningarna som blir vägledande för strukturfondpartnerskapet. Arbetsförmedlingen har representation i samtliga beredningsgrupper. Under 2019 utsåg Överdirektören nya ledamöter som representerar Arbetsförmedlingen i strukturpartnerskapen.

## 4 Arbetsförmedlingens medverkan i socialfondsprogrammet

Arbetsförmedlingen har reviderat inriktningsdokumentet och arbetat med att undersöka förutsättningar kring myndighetens engagemang i nästa programperiod. Myndigheten har ingått i referensgruppen för framtagning av det nationella socialfondsprogrammet för den kommande programperioden 2021–2027 (ESF+) och bistått i myndighetsdialoger. I Arbetsförmedlingens avrapportering, Vissa förutsättningar för Arbetsförmedlingens reformering, föreslås hur myndigheten kan vara en deltagande aktör i ESF+. Myndigheten har arbetat med att utreda förutsättningar för ESF-finansiering för att genomföra projektet Kundval Rusta och matcha (KROM), som ska pröva ett LOV-system med fristående aktörer som utförare av arbetsmarknadspolitiska insatser.

Tabell 1. Arbetsförmedlingens ESF-projekt i egen regi samt medfinansieringsprojekt.

	2017	2018	2019
<b>I egen regi</b>	13	15	14
<b>Medfinansier</b>	127	119	123

Källa: ESF-rådets projektdatabas EBS2020.

Arbetsförmedlingen har under 2019 varit projektägare till 14 socialfondsprojekt och medfinansierat 123. Socialfondsprojekt bedrivs i regel under en tidsperiod om tre år. Informationen i tabell 1 och 2 avser pågående och avslutade projekt 2019. Projekt kan ha påbörjats redan 2017 och avslutats 2019. Andra projekt kan ha påbörjats senare och en del av dem avslutas inte förrän 2021.

Tabell 2. Total projektbudget över en treårsperiod, angivet i tkr.

	Budget Projekt som har avslutats eller varit pågående under 2019
<b>I egen regi</b>	1 111 503
<b>Medfinansier</b>	2 935 327

Källa: ESF-rådets projektdatabas EBS2020.

De projekt som Arbetsförmedlingen har bedrivit, både pågående och avslutade under 2019, har haft ca 1,1 mdkr i total projektbudget. De projekt som myndigheten har medfinansierat har haft en total projektbudget om drygt 2,9 mdkr.

Redovisningen som följer ger en ögonblicksbild av myndighetens engagemang 2019.

Tabell 3. Utfall för total projektbudget, antal deltagare samt deltagaresättning 2019

2019	Utfall budget tkr	Utfall deltagare antal	Utfall deltagaresättning via anslag, tkr
I egen regi	297 528	5164	32 884
Medfinansier	Data saknas	6467	Data saknas

Källa: Avdelningen ekonomi Arbetsförmedlingen samt SCB, ESF-databasen, 2020-01-17

Arbetsförmedlingen har under året bedrivit projekt till en total kostnad om ca 297 mnkr, där ca 33 mnkr har utgjorts av deltagaresättning. Under året har totalt 11 631 individer deltagit i projekt som Arbetsförmedlingen driver eller varit medfinansier till.

Tabell 4. Resultat vid projekta avslut, anges i %.

	Arbete	Studier
I egen regi	31	20
Medfinansier	28	18

Källa: SCB, ESF-databasen, 2020-01-17

I Arbetsförmedlingens egenägda projekt har ca 31 procent av deltagarna gått till arbete, och 20 procent till studier. I medfinansieringsprojekten är resultaten marginellt sämre.

## 4.1 Arbetsförmedlingens nationella projekt

### 4.1.1 Jämställd etablering

Projektet grundas i Arbetsförmedlingens handlingsplan för att öka sysselsättningsgraden hos utrikesfödda kvinnor och pågår till 2021. Syftet är att öka nyanländas möjligheter till att få ett arbete genom att tillhandahålla förstärkt individuellt stöd från Arbetsförmedlingen. I projektet genomförs en fördjupad kartläggning som kombineras med intensiva matchningsinsatser mot arbete, ibland med introduktions- och uppföljningsstöd på arbetsplatser. Målsättningen är att integrera insatser som ökar utrikesfödda kvinnors sysselsättningsgrad och ta fram kunskap om hur en aktiv arbetsmarknadspolitisk åtgärd bör utformas för att på bästa sätt hjälpa målgruppen till arbete. Projektet är specifikt inriktat på att identifiera verk samma metoder för kvinnor och är utformat för att kunna effektutvärderas. Minst 3000 personer förväntas delta i projektet, med jämn könsfördelning och där männen i projektet utgör kontrollgrupp.

En viktig del i projektet är arbetet med jämställdhetsintegrering på de deltagande kontoren. Tidigare studier visar att utrikesfödda kvinnor får sämre stöd från Arbetsförmedlingen, både i möten och insatser. Kvinnorna ses i lägre grad än män som matchningsbara. För att förbättra jämställdheten genomgår alla chefer och medarbetare på kontoren en utbildning i jämställdhetsintegrering och icke-diskriminering.

**Resultat:** Av de som har deltagit i projektet under minst tre månader har totalt 30 % gått till arbete, för kvinnor är siffran är 27,5 % (nov 2019).

#### 4.1.2 Mer mat – fler jobb

Projektet grundas på en förstudie som visar att det finns betydande svårigheter att rekrytera personal inom de växande branscherna jordbruk, trädgård och livsmedelsindustrin. Det pågår till och med december 2021 och syftar till att, tillsammans med Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Livsmedelsföretagen, öka den svenska matproduktionen enligt den svenska Livsmedelsstrategin. Projektet samverkar med flera LRF-aktörer och livsmedelsindustrin för att matcha utifrån företagets behov. Aktiviteterna genomförs i hela landet på platser där upparbetad samverkan med grön näring finns. Deltagarinsatser består av särskild yrkeskompetensbedömning inför en arbetsmarknads/rekryteringsutbildning med syfte att bättre möta arbetsgivarnas behov. Målsättningen är att drygt hälften av deltagarna ska komma ut till ett arbete inom jordbruk, trädgård- och livsmedelsindustrin genom lönesubventioner.

**Resultat:** Enligt uppföljning i oktober 2019 har 24 % av deltagarna gått till arbete i osubventionerade anställningar.

#### 4.1.3 Evidensbaserade EU-fondsprojekt 2014–2020

Projektet avslutades i februari 2019 och resultatet är en modell för effektutvärdering. Syftet var att öka antalet effektutvärderade projekt inom Arbetsförmedlingen. Den framtagna modellen bidrar till att höja kvaliteten på effektutvärderingar och få fram evidensbaserade projektresultat, vilket blir användbart för myndighetens utvecklingsarbete. Projektets modell används för att effektutvärdera flera av myndighetens pågående EU-projekt. Verktöget finns på projektets hemsida [www.projekteffekter.se](http://www.projekteffekter.se) som beskriver hur den som startar ett projekt bör gå tillväga, vilket stöd som finns, vad som krävs för att kunna genomföra en effektutvärdering och hur upphandling av extern utvärderare går till. Hemsidan tillhandahåller information om och syftet med effektutvärderingar. Idag förvaltas hemsidan av Ledningsstaben tillsammans med Analysavdelningen på Arbetsförmedlingen.

#### 4.1.4 Fatta kompetensen

Projektet bedrivs i ESF-regionen Småland Blekinge mellan maj 2017 och februari 2020. Syftet med projektet är att kartläggning av nyanländas kompetens ska ske så snabbt som möjligt vid kontakt med Arbetsförmedlingen, i linje med den metodik

som används inom snabbspåren. Projektet bygger vidare på redan befintliga verktyg, metoder och resultat som tagits fram i andra projekt eller organisationer till exempel verktyget Mobi-Learn<sup>3</sup>, resultaten från socialfondsprojektet Nationell matchning och verktyg som används i projektet Systematiserad kompetens (SYSKOM) som delfinansieras av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF). All verksamhet i projektet baseras på kunddriven verksamhetsutveckling vilket innebär att kunderna, dvs. arbetsgivare och nyanlända, är involverade i arbetet med att kvalitetsutveckla matchningen.

Projektet har inriktat sig på vård-, bygg- och industrisektorn. Aktiviteter i projektet består av att avlasta arbetsgivarna i delar av rekryteringsarbetet genom förberedelser på modersmål inför validering, översättning av handböcker och instruktionsmaterial, filmning av instruktionsböcker som beskriver olika branschspecifika moment på modersmål samt handledning och studiebesök. På så vis har arbetsgivares behov kunnat integreras i utbildningsinsatserna för deltagarna. Projektet har implementerats i bland annat i Ljungby kommun, Uppvidinge kommun, Karlskrona kommun och hos ett flertal av Arbetsförmedlingens externa leverantörer.

**Resultat:** Uppföljning till och med oktober 2019 visar att 44 % av deltagarna har gått till arbete eller studier.

#### 4.1.5 Samstart

Projektet pågår mellan december 2019 och januari 2022. Syftet är att förbättra övergångar från skola till arbetsliv genom bättre samordning mellan offentliga aktörer. Målgruppen är primärt ungdomar, 16–29 år, med en funktionsnedsättning, som ingår i Arbetsförmedlingens samverkansuppdrag med skolan. Utifrån målgruppens behov kommer stöd att erbjudas i multikompetenta team. De funktioner som ingår i teamet avgörs av behovet hos målgruppen och av vilka lokala aktörer som ingår i projektet. Verksamheten har startat i Malmö och Växjö under hösten 2019 och planerar att starta upp på ytterligare orter i södra Sverige under projektperioden.

#### 4.1.6 Ung framtid 2.0

Projektet pågår mellan december 2018 och februari 2021 och är riktat till ESF-regionerna Mellersta Norrland, Norra Mellansverige och Sydsverige som har högre ungdomsarbetslöshet än övriga Sverige. Syftet är att förbättra matchning, matchning via utbildning och jobbsökaraktiviteter genom att stärka Arbetsförmedlingens individuella insatser för unga mellan 16–29 år. Ung framtid 2.0 delar namn med det föregående Ung framtid, men är ett separat projekt. Det som skiljer förra projektet från det nya är ökat fokus på utbildning och på arbetsgivararbete samt att den nya målgruppen är ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden. Projektet ska stärka Arbetsförmedlingens arbete med arbetsgivare med syfte att öka möjligheter till arbete för målgruppen. Klusterjämförelser mellan olika kommuner är under utveckling för

---

<sup>3</sup> Mobi-Learn är en mobil tjänst för att understödja snabbare integration och etablering i Sverige.

att identifiera framgångsfaktorer. Projektets arbete bedöms ha bidragit till positiva resultat för personer utan gymnasiekompetens som påbörjar reguljära studier.

**Resultat:** Resultatet under perioden januari 2019 till oktober 2019 visar att 40 % av deltagarna går till reguljära studier eller studieförberedande insatser på folkhögskola efter medverkan i projektet.

#### 4.1.7 Trygg rekrytering

Projektet startade i juli 2019 och pågår till juni 2022. Projektet är i en analys- och planeringsfas och avser att arbeta med metodutveckling som skapar fungerande tjänster för och tillgängliggör kompetens hos individer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Projektet kommer, tillsammans med nya arbetsgivare, att vidareutveckla ett strukturerat arbetssätt som Arbetsförmedlingen tidigare har prövat med IKEA och Tillväxtverket. Projektet kommer att vidareutveckla metoder med fokus på anställning, analysera faktorer som begränsar arbetsmarknaden för personer med funktionshinder samt förtydliga samarbetet mellan myndighet och arbetsgivare. Ett team med specialistkompetens kommer utbilda arbetsgivare och utgöra ett stöd på arbetsplatser där deltagarna arbetar. Arbetsgivare som är knutna till projektet förväntas bidra med kunskap för utformning av effektiva arbetssätt.

## 4.2 Arbetsförmedlingens regionala projekt

### 4.2.1 Mirjam

Projektet pågick mellan januari 2016 och januari 2019, och bedrevs i 22 kommuner i Östergötland och Södermanland. Målgruppen var kvinnor med en lägre utbildningsbakgrund med pågående etableringsplan. Syftet var att öka andelen utrikesfödda kvinnor som arbetar eller studerar när de lämnar etableringsprogrammet. Mirjam arbetade för att vidga synen på möjliga yrken och bryta könsstereotypa mönster på arbetsmarknaden genom att skapa förutsättningar för ökad makt över tillvaron. Deltagarna fick information om arbetsmarknaden, vägledning och gjorde studiebesök på arbetsplatser och hos utbildningsanordnare som kan hjälpa dem att göra yrkesval. Projektet hade som mål att bidra till att kvinnorna inom etableringsuppdraget fick samma tillgång till kvalitativa insatser som män samt att förutsättningarna för egenförsörjning stärktes. Arbetsförmedlingen Norrköping bedrev projektet tillsammans med samarbetspartners från kommuner, samordningsförbund, utbildningsanordnare, föreningar och arbetsgivare i regionen.

**Resultat:** Av de som deltagit i Mirjam har 17% kommit ut i ett arbete efter projektets avslut. Motsvarande siffra för studier är 7%. Av de deltagare som kommit ut i arbete är det 74% som kommer ut i ett arbete under tiden i etableringsprogrammet. De har börjat arbeta inom vård, barnomsorg, restaurang, industri, skogsnäringen, lokalvård och lager. De allra flesta har fått en anställning genom extratjänster och nystartsjobb.

Många har även övergått till nystartsjobb efter en tid med introduktionsjobb och inestegsjobb.

#### 4.2.2 Give and get

Projektet pågår mellan februari 2017 och januari 2020. Syftet är att bidra till att arbetssökande utomeuropeiskt födda akademiker och yrkesutbildade i högre grad kommer ut i arbete som motsvarar deras utbildning och/eller erfarenhet. Projektet ska hitta nya möjligheter och metoder för att utveckla samverkan med arbetsgivare samt skapa förutsättningar för matchning till praktikplatser som kan leda till hållbara anställningar. Projektet genomförs i Södermanlands och erbjuder deltagarna ett flexibelt program med introduktion på 1–6 veckor genom en ”Jobbklubb” med information om svenskt arbetsliv och studiebesök hos arbetsgivare. Sedan följer matchning till praktikplats, validering av yrkeskunskaper och eventuellt kompletterande utbildning. Fokus ligger på individuella lösningar, både för den arbetssökande och för arbetsgivaren.

**Resultat:** 60 % av projektdeltagarna har gått till arbete eller studier.

#### 4.2.3 Kisa – Kortare integration, snabbare till arbete

Projektet KISA pågick mellan februari 2016 och januari 2019. Det övergripande syftet var att utveckla nya modeller och metoder för att effektivisera nyanländas etablering i arbetslivet och bättre ta till vara deras yrkeskunskaper. Projektet utvecklade strukturella former för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och berörda aktörer med stöd av IGMA -modellen<sup>4</sup>. Fokus var på deltagare som önskade arbeta inom vården. Förutom att utveckla metoder för kartläggning, arbetsgivarsamarbete och jobbsterkande insatser kring validering och matchning, hade projektet som mål att ta fram ett permanent utbildningskoncept kring yrkeskopplad SFI (så kallad SFX) med tillhörande informationsmaterial om det svenska sjukvårdssystemet. Projektet var ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Region Uppsala, Uppsala kommun och Folkuniversitetet.

**Resultat:** Resultatet för validering och matchning överträffade projektets ursprungliga mål; 104 kvinnor och 78 män validerades jämfört med det satta målet på 100 kvinnor och 50 män. 67 % av deltagarna har gått till arbete eller studier vilket är strax över projektets mål om 65 %. Ytterligare deltagare har haft praktik under projekttiden. Projektet har utvecklat ett SFX-koncept och en modell för samverkan enligt plan.

#### 4.2.4 Nisa – Nyorientering i samverkan

Projektet pågår mellan april 2017 och mars 2020. Syftet är att ta fram förbättrade metoder för långtidsarbetslösa att hitta ett arbete, påbörja en utbildning eller på annat sätt hitta en väg in på arbetsmarknaden. Projektet fokuserar på att förbättra

---

<sup>4</sup> IGMA är en modell för stödsamordning som skapar ett ramverk för samverkan och samtidigt ger individen möjlighet att få ökat inflytande över sin egen etableringsprocess.

vägledningsmetodiken, utveckla tätare matchningssamarbete med arbetsgivare och att bryta könsmonster i arbetslivet. NISA:s arbetsmodell är kartlägga, nyorientera och samverka. Projektets framtagna metod Min väg är baserad på ACT, Acceptance and Commitment Therapy, vilket är en psykologisk behandlingsmetod. Min väg hjälper individen att orientera sig mot nya rimliga mål eller tillvägagångssätt för att nå självförsörjning. NISA arbetar med multikompetenta team och differentierade roller.

Samarbetspartners är kommuner, samordningsförbund, branschorganisationer, arbetsgivarorganisationer, fackliga organisationer, föreningar, regionförbund/regioner samt länsstyrelser i marknadsområde norra och södra Mälardalen/Östergötland.

**Resultat:** 45% av deltagarna i NISA går till arbete eller studier. De deltagare som har gått till arbete har till stora delar gått till anställning genom extratjänster och är fortfarande inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Ytterligare 22 % bedöms ha gjort en stegförflyttning för att närma sig arbetsmarknaden.

#### 4.2.5 Sverige bygger nytt

Projektet pågick i Stockholmsregionen från juni 2017 till december 2019. Syftet var att ta fram nya metoder med ambitionen att påverka attityder, könsstereotyper, mönster och diskriminering inom byggsektorn. Projektet utfördes i samverkan med regionalfondsprojektet Grön BoStad Stockholm, arbetsgivare inom byggsektorn, Arbetsförmedlingens upphandlade utbildningsanordnare och två andra socialfondsprojekt; Sverige bygger ut och En byggbransch för alla. Målet med projektet var att bidra till att individer som står långt ifrån arbetsmarknaden kommer i arbete eller närmare arbetsmarknaden med extra fokus på insatser för kvinnor.

Sverige bygger nytt har arbetat i fyra steg med rekrytering, fördjupad kartläggning, utbildning/validering och matchning. Projektet har tagit fram effektiva metoder för vägledning, kanalisering till utbildning och matchning med regional samverkan, sammanhållna processer och sömlösa flöden.

**Resultat:** 32 % av deltagarna påbörjade en utbildning och 26 % ett arbete.

#### 4.2.6 Göteborg tillsammans

Projektet pågick från september 2016 till augusti 2019. Syftet var att skapa en varaktig samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (Arbvux) i Göteborgs stad för att effektivisera etableringen av nyanlända inom och efter etableringsprogrammet. För att förkorta beslutsvägar samt effektivisera samverkansprocesserna och användandet av resurser, arbetade alla projektmedarbetare under samma tak och genomförde deltagaraktiviteter med integrerat innehåll. Det innebär att flera kunskapsområden sammanfogades i en aktivitet, till exempel språkträning med jobbsökning, och att flera professioner arbetade tillsammans. Samverkan skedde kring varje individ med



kartläggningar, planeringar och beslut, samt gemensam coachning, motiverande samtal och uppföljningssamtal.

**Resultat:** 18% har påbörjat studier och 34% har fått jobb (minst 40% arbetstid), vilket är högre än projekt målet 30%. Det vanligare för de manliga deltagarna att få arbete; 65% män respektive 35% för kvinnor. Skillnaden mellan könen är mindre vid övergång till studier; 60% män respektive 40% kvinnor. En jämförelse med kontrollgrupp visar att projektet har framgångsrika resultat att nå arbete utan anställningsstöd, där 19 % av deltagarna har fått arbete. .

### 4.3 Arbetsförmedlingens uppdrag inom European Employment Services

European Employment Services (Eures) är EU:s verktyg för att underlätta och förbättra matchningen på den gränsöverskridande arbetsmarknaden inom EU/EES och Schweiz. Arbetsförmedlingen är utsedd av regeringen till att vara både nationellt samordningskontor för Eures Sverige (NSK) och att vara medlem i Eures-nätverket med uppdrag att leverera uppgifter och tjänster riktade till arbetsgivare och arbetssökande. Delar av NSK finansieras av Europeiska socialfonden.

EU-förordning 2016/589<sup>5</sup> reglerar att Eures-nätverket ska öppnas upp så att fler företag eller organisationer kan erbjuda Eures-tjänster. Under 2019 arbetade NSK för att bredda antalet medlemmar och ytterligare tre organisationer har tillkommit i nätverket. I dagsläget uppgår antalet aktörer som erbjuder Eures-tjänster till åtta, vilket ökar möjligheten att fånga upp arbetsmarknadens behov och bidra till ett ökat matchningsresultat.

Flertalet av de som är nya Eures-medlemmar och Eures-partner är privata aktörer. Valet för dem att ingå i Eures-nätverket är bland annat att få konkurrensfördelar då Eures, förutom att underlätta rörligheten av arbetskraft, också ska bidra till att rättvis arbetskraftsrörlighet med korrekta villkor på den europeiska arbetsmarknaden respekteras. För att samordna och utveckla Eures-nätverket har NSK utbildat ny Eures-personal, hållit möte med medlemmarnas koordinatörer samt anordnat en konferens för Eures-personal där aktuella frågor belysts. Vidare har NSK i samarbete med en extern leverantör genomfört en LinkedIn-kampanj i syfte att sprida kunskap om Eures tjänster och att locka flera medlemmar och partners till nätverket. NSK har också besökt andra europeiska länder för att utbyta erfarenheter av införandet av förordningen EU 2016/589.

---

<sup>5</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 av den 13 april 2016 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013.

#### 4.4 Projekt Arbetsförmedlingen medfinansierar

Socialfondsprojekt förutsätter samarbete och samverkan med andra organisationer, myndigheter, kommuner och företag. Arbetsförmedlingen har under 2019 medfinansierat 123 projekt. Här följer exempel på projekt och förstudier där Arbetsförmedlingen har en betydande roll. Övriga projekt listas i bilaga nr 2.

##### 4.4.1 Etableringssamverkan Kronoberg

Projektet pågår mellan februari 2017 och januari 2020. Syftet är att stärka och effektivisera etableringen av nyanlända genom tydligare anpassning till individers och arbetsgivares behov. Multikompetenta team ska möta nyanlända och utifrån ett individuellt anpassat arbetssätt erbjuda samordnat stöd. Teamen ska utgå från lokala behov och ge målgruppen rätt stöd, i rätt tid och på rätt sätt. Projektet ska utveckla samverkan lokalt och regionalt för att kunna erbjuda ett samordnat och samlokaliserat stöd i etableringen.

**Resultat:** 32% av de deltagande kvinnorna gick vidare till arbete eller studier, för deltagande män var motsvarande siffra 43 %. Arbetsförmedlingens statistik över nyanlända i länet visar att betydande könsskillnader. 23 % av kvinnorna respektive 44 % av männen i länet har gått till arbete eller studier 90 dagar efter avslutat etableringsprogram%, vilket visar att projektet hade störst effekt för de deltagande kvinnorna.

##### 4.4.2 Kompetensarena Sthlm

Projektet drivs av region Storsthlm och pågår mellan januari 2018 och september 2020. Det har som ambition att skapa en sammanhållen process över vuxenutbildningen och de arbetsmarknadsutbildningar som kan likställas med kommunal yrkesvuxutbildning. Stockholmsregionen har behov av att utveckla ett regionalt arbetssätt för att det fortsatt ska finnas utbildningar för vuxna som bättre möter kraven från arbetsgivare och underlättar för individer att bli anställningsbara. Regionala aktörer och kommuner behöver förstärka samverkan och utveckla ett mer aktivt förhållningssätt till arbetsmarknadens behov. Projektet ska arbeta med Komvux, Yrkesvux, SFI/SFX och Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildningar. Målet är att utveckla metoder, strategier och arbetssätt på en regional nivå för att möta Stockholmsregionens kompetensförsörjningsbehov samt stärka samspelet mellan arbetsmarknaden och utbildningssystemet.

##### 4.4.3 Ung arena 9.0

Projektet har bedrivits i nio kommuner i Skaraborg för att ungdomar mellan 15–24 år, som varken arbetar eller studerar, snabbare ska komma in i arbete eller studier. Projektet pågick mellan april 2016 och mars 2019. Samordningsförbunden i Skaraborg har i ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kombinerat resurser och skapat mötesplatser för unga. Syftet var att förhindra utanförskap genom att hjälpa ungdomarna att hitta aktiviteter och förkorta den

inaktiva tiden. Kommunala ungdomsvårdar/mentorer har guidat deltagarna genom projektet och introduktionsutbildningarna har genomförts via lokala folkhögskolor. Det långsiktiga syftet var att förstärka och utveckla samverkan inom kommunerna och mellan kommunerna, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, regionala myndigheter, lokala arbetsgivare och folkbildningen. För att bidra till metodutveckling har kontinuerliga erfarenhetsutbyten via lärandekonferenser genomförts.

**Resultat:** Av 650 deltagare gick 70% till arbete eller studier

#### 4.4.4 Integration Halland

Projektet pågick mellan september 2015 och maj 2019. Syftet var att förkorta vägen till en första anställning för deltagarna genom att komplettera och förstärka Arbetsförmedlingens arbete inom etableringsprogrammet och öka samverkan mellan kommuner, förenings- och näringsliv inom integrationsområdet. Målgruppen var nyanlända personer med uppehållstillstånd, både personer inom etableringsuppdraget och de som ännu inte har fått kommunplacering. Den sekundära målgruppen var arbetsgivare och personal i offentlig och privat sektor, samt verksamheter i förenings- och civilsamhället.

Integration Halland hade som mål att utveckla en lärplattform med den samlade kunskap inom integrationsområdet inom regionen. Projektet erbjöd deltagarna specifika lokala aktiviteter baserat på varje kommuns identifierade behov och utmaningar. Det var exempelvis praktikplatser, arbetsplatscoacher och studiementorer eller samhällsinformation och utbildningar i hälsa och arbetsplatskultur. I alla aktiviteter fick deltagarna träning i svenska språket. Projektägare var Hylte kommun och samarbetspartners var alla Hallands kommuner och Arbetsförmedlingen.

**Resultat:** 8% av deltagarna har övergått till anställning vid projektets avslut. Majoriteten av övriga deltagare har bedömts ha gjort stegförflyttningar och övergått till olika arbetsmarknadspolitiska insatser. Andelen kvinnor i projektet har varit 45 % jämfört med planerade 40 %.

#### 4.4.5 MIA – Mobilisering inför arbete

Projektet pågår mellan december 2016 och augusti 2020. Syftet är att utveckla samverkan mellan samordningsförbunden, dess parter och arbetsintegrerade sociala företag för att de tillsammans ska kunna stötta personer till att försörja sig själva och öka sin egenmakt. Målgruppen är personer som står långt ifrån arbetsmarknaden med en komplicerad historik och som behöver stöd från flera myndigheter samtidigt. Projektet arbetar med metoderna Case management (CM) och Supported Employment (SE), samtal med KBT-konsulent, arbetsträning på arbetsintegrerade sociala företag samt att ge möjlighet till att delta i kreativa projekt. Projektägare är Samordningsförbundet Östra Södertörn. Samarbetspartners är Region Stockholm,

Arbetsförmedlingen i Stockholms län och Gotland, Försäkringskassan och samtliga kommuner i Stockholms län.

**Resultat:** Det senaste resultatet visar att 17 % av deltagarna har gått vidare till egen försörjning och ytterligare 36 % har stärkts så att de kan delta i arbetsförberedande insatser.

#### 4.4.6 MAP 2020

Projektet pågick i Södertälje under perioden september 2015 till och med februari 2019 och projektägare var Södertälje kommun. Syftet var att skapa förutsättningar för kvinnor och män att komma ut i egen försörjning alternativt komma närmare arbetsmarknaden. Målgruppen var ungdomar, nyanlända, långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Projektet tillkom för att öka samarbetet och samsynen mellan Södertälje kommun och Arbetsförmedlingen och minska förekomsten av dubbla planeringar för individerna. Det övergripande arbetssättet/metoden var att arbetsförmedlare samarbetade med projektets coacher, där arbetsförmedlarnas roll även var att hålla gruppinformation om arbetsmarknaden, Arbetsförmedlingens roll samt arbetsgivarnas krav och förväntningar.

**Resultat:** 43 % av deltagarna var i arbete eller studier när de lämnade projektet, vilket är avsevärt fler än projektets mål på 30%. Sex månader efter att deltagarna lämnat projektet var 33 % (män 39% och kvinnor 30%) kvar i arbete eller studier.

#### 4.4.7 Etableringscentrum

Projektet drivs av Haninge kommun under perioden december 2017 till juni 2021. Syftet är att påskynda processen för personer inom etableringsprogrammet att snabbare komma ut i självförsörjning. Målgruppen är nyanlända med fokus på kvinnor och korttidsutbildade. Projektet ska främst utveckla metoder som kan implementeras i kommunernas ordinarie verksamhet. Bland annat ska projektet identifiera de individer som står allra längst från arbetsmarknaden, där kvinnor är överrepresenterade, för att de ska få rätt stöd. I projektet ses rollfördelning mellan arbetsförmedlare och till exempel socialkonsulter över för att förtydliga ansvar. Målet är att de arbetssökandes process och stegförflyttning ska bli tydligare och smidigare. Samarbetspartners i projektet är Haninge, Nynäshamn och Tyresö kommuner samt Samordningsförbundet Östra Södertörn och Arbetsförmedlingen Sydöstra Stockholm.

**Resultat:** Av deltagarna är 80 % i arbete eller studier när de lämnar projektet, varav 37 % kvinnor 63 % män (t o m 30 sep 2019).

#### 4.4.8 Hälsöfrämjande etablering

Projektet Hälsöfrämjande etablering pågår från december 2017 till och med december 2020 och grundas på två förstudier som gjordes 2016<sup>6</sup>. Projektet drivs av Sveriges kommuner och Regioner (SKR) tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt respektive region och kommun i Umeå, Gävle, Eskilstuna, Nacka/Värmdö och Malmö. Målgruppen är personer med någon form av ohälsa/funktionsnedsättning som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Arbetet innefattar att identifiera personerna och att nå ut med förebyggande eller hälsöfrämjande aktiviteter till så många som möjligt, så tidigt som möjligt. Projektet är i grunden ett metodutvecklingsprojekt med utrymme för att pröva olika lokala insatser. Det finns två obligatoriska insatser: en individuell kartläggning där förutsättningar, styrkor och behov identifieras samt vägledning vidare mot arbete och studier.

**Resultat:** Under 2019 hade projektet 334 deltagare. Av dessa har 13 procent gått vidare till arbete eller studier, vilket även inkluderar arbetsmarknadsutbildningar.

#### 4.4.9 Flera vägar in

Projektet pågår mellan maj 2018 och april 2020 och är ett nationellt projekt som drivs av Sveriges kommuner och regioner tillsammans med Arbetsförmedlingen och Myndigheten för delaktighet. Syftet är utforska och utvärdera möjligheterna att lösa kompetensförsörjningsbehoven i välfärden genom att bättre ta tillvara kompetensen hos personer som idag inte är en del av arbetsmarknaden. Projektet består av åtta delprojekt i kommunerna Hudiksvall, Gävle, Örebro, Karlskoga, Skövde, Borås, Falkenberg och Stockholm stad. Målgruppen är personer med psykiska eller kognitiva funktionsnedsättningar som medför nedsatt arbetsförmåga och unga personer som på grund av sin funktionsnedsättning har liten eller ingen arbetslivserfarenhet. Projektet fokuserar på möjligheterna att matcha, anställa och behålla dessa personer i välfärdsjobben. Myndigheten för Delaktighets uppdrag inom projektet är att ta fram metoder, riktlinjer och vägledningar som stöd i arbetet. Arbetet sker i nära samverkan med Lärarförbundet, Vision Svenska Kommunalarbetsförbundet och Hälso- och sjukvårdsförbundet.

---

<sup>6</sup> "Nyanländas rehabiliteringsbehov – arbetssätt och verktyg för att identifiera behov och förslag till utvecklingsområden" samt "FINSAM:s roll i framtidens välfärd."

## 5 Resultat och erfarenheter kopplat till Arbetsförmedlingens verksamhet

Syftet med majoriteten av projekten är att stärka individer och öka övergångar till arbete eller studier, eller bättre rusta dem för att ta del av Arbetsförmedlingens ordinarie insatser. Arbetet anpassas ofta efter de individer som deltar i projekten, varför det kan vara svårt för projekten att implementera systematiska arbetssätt i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet. De arbetssätt som får en organisatorisk påverkan återfinns ofta det inom ramen för lokala överenskommelser mellan kommuner och Arbetsförmedlingen. I detta kapitel beskrivs erfarenheterna från de projekt som Arbetsförmedlingen har bedrivit i egen regi eller medfinansierat.

### 5.1 Unga som står långt ifrån arbetsmarknaden

Under 2019 har Arbetsförmedlingen varit engagerade i färre projekt riktade mot unga än tidigare vilket beror på att målgruppen har minskat. Orsakerna är konjunkturella, och ett resultat av myndighetens arbete med 90-dagarsgarantin. I många fall avser inte projekten initialt att arbeta med unga, men upptäcker under projektgenomförandet att många ungdomar har behov av stöd. Exempelvis i projektet MIA – Mobilisering i arbete, där projektet har anpassat metoder och rekryterat fler handläggare för att nå målgruppen unga. I slutändan utgjorde ungdomar 16–29 år 46 % av deltagarna.

Projektet Ung arena 9.0 har samlokalisering som en central del av metoden, vilket bidragit till framgång och bättre samverkan. Kunskaperna om andra myndigheter och roller har ökat väsentligt hos samtliga parter och projektet har även fungerat som en kompetensutvecklingsinsats för medarbetarna. Det goda projektresultatet bedöms framförallt bero på täta kontakter med ungdomarna, god arbetsmarknad och en teammetodik med ungdomen i centrum. Kommunala aktivitetsansvariga har haft stor nytta av ett närmare samarbete med de aktörer som ska lotsa ungdomarna vidare. Projektet har gjort en extra satsning tillsammans med vuxenutbildningen vilket ledde till att många började studera på olika yrkesutbildningar.

Under 2019 publicerades utvärderingen av Arbetsförmedlingens ungdomsprojekt Ung framtid, som avslutades 2018. Resultaten visade att deltagarna i Ung framtid fick betydligt mer stöd än de arbetssökande i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet. Det extra stödet hade tydliga positiva effekter för kvinnor, men inga effekter alls för män. För kvinnor finns effekter även för mindre undergrupper, såsom arbetssökande födda utanför Europa och de med erfarenhet av tidigare arbetslöshet. Rapporten visade att den troliga förklaringen till resultatet är att kvinnorna fått mer information om vakanser som inte annonseras och att de agerat på den informationen. Männerna har erbjudits insatser i lika hög utsträckning som kvinnor, men har inte deltagit i lika hög omfattning. Effekttutvärderingen har inte kunnat avgöra vad det har beror på.

Förutom ett gott resultat på individnivå, har Ung framtid gjort avtryck på Arbetsförmedlingens ordinarie strukturer, i första hand genom att projektets metoder numera är en del av myndighetens metodstöd. Arbetsförmedlingen har utsett ambassadörer i myndigheten som ska ta vidare projektets arbetssätt och insikter. Ung Framtid 2.0, har i sin planering tagit tillvara de framgångsfaktorer som identifierades i utvärderingen av Ung Framtid.

## 5.2 Nyanländas etablering på arbetsmarknaden med särskilt fokus på nyanlända kvinnor

Många ESF-projekt som Arbetsförmedlingen äger eller medfinansierar är inriktade på målgruppen utrikes födda och nyanlända, antingen huvudsaklig målgrupp eller som del av en bredare målgrupp som står långt från arbetsmarknaden.

Flera projekt har som mål att arbeta med motivation och individens eget ansvar, alternativt har lyft frågorna under projektets gång. Både Mirjam och Göteborg tillsammans har uppmärksammat problem med deltagarnas närvaro. Orsaken kan vara en komplex livssituation, brist på energi och/eller motivation. Deltagarna kan även ha negativa erfarenheter av tidigare insatser. Projekten har därför jobbat intensivt med motivationsarbete. Det bidrar till att skapa kontinuitet och långsiktighet i deltagarnas planeringar, vilket är en viktig förutsättning för att kunna matchas till utbildning och arbete. Utvärderingen av Integration Halland visar att det ofta finns behov av mer grundläggande information kring eget ansvarstagande och om valmöjligheter kring aktiviteter som kan leda fram till utbildning och/eller arbete. Det ger deltagaren större möjligheter att påverka processen, vilket kan påverka motivationen på ett positivt sätt. Enligt projektet kan dialogen kring delaktighet och ansvarstagande för den enskilde individen stärkas i samarbetet mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen.

I Mirjam noterade projektet att deltagarnas motivation minskade på lång sikt om deltagaren inte hade fortsatt kontakt med handläggare på Arbetsförmedlingen. Projektets erfarenhet var att enbart en vägledningsinsats på tio veckor inte räcker för att arbetssökande ska komma ut i arbete eller studier. Det krävs kontinuerlig stöttning mot uppsatta mål både under och efter en insats samt fortsatt erbjudande om mötesplatser för arbetsgivare och deltagare.

Många projekt har ett tydligt jämställdhetsperspektiv med fokus på nyanlända kvinnors etablering. En jämförelse mellan Integration Halland och Arbetsförmedlingens etableringsprogram visar att kvinnor som deltagit i projektet i högre utsträckning går till utbildning och arbete. Resultaten återfinns i många projekt. Deltagarna i etableringsprogrammet som inte har tidigare arbetslivserfarenhet behöver fördjupad service utöver Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet. Projektet har arbetat för att utveckla projektmedarbetarnas kompetens kring de horisontella principerna jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

Det har höjt medvetenheten om bemötande på lika villkor, vilket har bidragit till projektets goda resultat.

Mirjam har identifierat ett antal faktorer som hindrar arbetssökande att komma ut i arbetslivet. De främsta orsakerna är kort utbildning, begränsad arbetslivserfarenhet, otillräckliga språkkunskaper i svenska, seriell föräldraledighet, diskriminering och traditionella familjevärderingar. Projektet har noterat att det är lättare för deltagarna att få ett arbete än att komma in på en utbildning då kraven på språkkunskaper är högre för utbildning jämfört med arbete. Projektet har inte bidragit till att deltagarna påbörjar arbete eller studier i högre utsträckning jämfört med ordinarie verksamhet. Däremot tar projektets deltagare del av arbetsmarknadspolitiska program i högre grad än personer som deltar i Arbetsförmedlingens ordinarie verksamhet. Speciellt gäller det jobbnära arbetsmarknadspolitiska program som arbetspraktik och utbildning. Enligt effektutvärderingen kommer deltagarna i Mirjam i högre grad ut i nystartsjobb jämfört med kontrollgruppen där extratjänster är en vanligare anställningsform. Utvärderingen visar också att projektets framgångsfaktorer har varit att fokusera på insatser som har nära koppling till arbete, som till exempel praktik och jobb parallellt med språkutbildning, anställningsstöd, möten med förebilder, studiebesök samt vägledning med jämställdhetsfokus. Arbetsförmedlingen testar framgångsfaktorerna från Mirjam i projektet Jämställd etablering.

Andra framgångsrika projektaktiviteter för mer effektiv matchning är relationsbyggande mellan deltagare och arbetsgivare. Projektet Give and Get har visat att chansen till anställning ökar om den sökande har ett förberedande samtal innan mötet med en potentiell arbetsgivare. Chanserna för den arbetssökande att få och behålla ett arbete ökar när den arbetssökande har mer kunskap om hur det är på en arbetsplats och hur arbetslivet fungerar. Metoden kring relationsbyggande med arbetsgivare, där projektet bygger upp arbetsgivarbanker, är framgångsrik och kan användas i Arbetsförmedlingens ordinarie uppdrag, enligt projektet.

### 5.3 Långtidsarbetslösa

Arbetsförmedlingen har medfinansierat ett stort antal projekt som riktar sig till långtidsarbetslösa. I flera fall förekommer projekt som kombinerar insatser till både långtidsarbetslösa, nyanlända och unga.

I regel handlar projekt med insatser för långtidsarbetslösa om att stärka individers egenmakt. Arbetsförmedlingens kapacitet att följa upp resultat för deltagare gällande övergång till arbete eller studier är begränsad eftersom insatserna i regel är av social karaktär. I många fall har projekten arbetat i syfte att stärka individerna så att de har tillräcklig kraft och motivation att delta i Arbetsförmedlingens ordinarie insatser. På så vis kan projekten anses ha utgjort ett komplement till myndighetens insatser inom exempelvis yrkes- och studieförberedande moduler.



Många individer som har befunnit sig i arbetslöshet under en längre tid har genom projekten tagit del av en förnyad, fördjupad kartläggning och vägledning. I projekt NISA har den fördjupade kartläggningen och vägledningen gjort att individer får ökad självkännet och kunnat hitta vägar till arbetsmarknaden, genom exempelvis valideringsinsatser och relevant utbildning. Inom ramen NISA har deltagare gjort studiebesök hos arbetsgivarna och personkännet om deltagare bedöms ha varit en starkt bidragande faktor till rekrytering. Projektet bedömer att den typen av vägledning som har genomförts kan avropas från externa aktörer. Det kan sedan kompletteras med samverkan med myndighetens arbetsgivararbete som kan matcha individen mot ett arbete. På så vis hålls den fördjupade kartläggningen och vägledningen ihop med närheten till arbetsgivare. Projektet arbetar nu aktivt i syfte att föra in metoderna på myndigheten.

#### 5.4 Samverkan

Samverkan fortsätter att vara en röd tråd i Arbetsförmedlingens ESF-projekt. Samverkan med kommuner återfinns i majoriteten av projekten, där ambitionen ofta är att koordinera en kedja av aktiviteter för individer i syfte att förbättra matchning och arbetsförberedande insatser. Ett exempel på en tydlig samverkan mellan myndighet och kommun är Etableringssamverkan Kronoberg, där projektet varit en sammanhållande part i arbetet med de lokala och regionala överenskommelserna kring nyanländas etablering. Med stöd av ESF har projektet utvecklat ett koncept med koordinatörer som håller ihop samverkanskedjan. Projektet kommer att fortsätta finansieras av ESF genom en förlängning. Det visar på behovet av en tydlig och strukturerad länk mellan kommun och arbetsförmedling.

Antalet projekt som arbetar med branschsamverkan har ökat. Exempelvis har Kompetensarena Sthlm arbetat för att bidra till en bättre balans mellan utbud av vuxenutbildningar och arbetsmarknadens behov i Stockholmsregionen. Flera projekt arbetar på liknande vis i syfte att bygga långsiktiga strukturer för kompetensförsörjning. De allra flesta samverkansprojekten har arbetssätt som syftar till att matcha individers kompetenser med företagets faktiska behov. I bland har det gjorts med hjälp av validering av informella kvalifikationer som byggs på genom insatser som kan liknas vid arbetsmarknadsutbildningar. En förutsättning för att lyckas med insatserna är att det upparbetas nära kontakter med arbetsgivare som får möjlighet att träffa projektdeltagare.

Projektet Göteborg tillsammans har ökat kunskapen om vad som krävs för bättre samverkan. Projektet har tagit fram en kartlägningsrapport som visar att det är avgörande hur samverkan utformas och utförs. Samverkan i sig kan inte fungera som slutmål utan måste förhandlas, utvärderas och revideras. För att samverkan ska vara till nytta ska det finnas en samsyn om det gemensamma målet.

Projektet Sverige bygger nytt har bidragit till att intensifiera den strategiska utvecklingen tillsammans med kommunala aktörer och branscher i Stockholmsregionen. Syftet har varit att utveckla branschråd för träffsäkrare utbildningar. Samverkan mellan Stockholms kommuner och Arbetsförmedlingen kommer att ge myndigheten större möjligheter att erbjuda ändamålsenliga arbetsmarknadsutbildningar. Den samverkan som sker med branscher kommer öka kvaliteten och anställningsbarheten för de som genomför utbildningarna. Arbetet med att skapa en sammanvägd regional behovsanalys bidrar till mer träffsäker arbetsmarknadspolitisk bedömning.

## 6 Slutsatser och utvecklingsområden

I det här kapitlet lyfts några övergripande slutsatser och utvecklingsområden som Arbetsförmedlingen har identifierat.

### Samverkan

Förstärkt samverkan med kommuner och andra aktörer möjliggörs genom finansieringen från Europeiska socialfonden. Ofta har projekten en koppling till de överenskommelser som finns mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna om fördjupad samverkan på lokal och regional nivå. Samverkansprojekten skiljer sig från ordinarie verksamhet genom mer intensifierat och sammanhållet stöd, vilket bidrar till goda resultat på individnivå. Det gäller även för projekt med tydligare riktning mot branschsamverkan. Den ökade förekomsten av snabbspår och lokala jobbspår är en bidragande faktor till att samverkansprojekt med branschriktning har ökat.

Många samverkansprojekt innefattar även konkreta kompetenshöjande insatser genom lärplattformar för projektmedarbetare. Plattformarna har innehållit strukturerade former för samarbete som kompetenspass, föreläsningar och studiebesök för att lära om respektive organisation, uppdrag och olika insatser.

Det är svårt att visa på exakt vad i samverkan som leder till positiv utveckling för individer. Budgetnedskärningarna och de efterföljande varslen hos Arbetsförmedlingen har försvårat samverkan på lokal och regional nivå. En del projekt som började innan Arbetsförmedlingens omställning har fått anpassa samverkansarbetet så att projekten når de förväntade målen.

### Målgruppsinsatser

I de flesta fall omfattar projekten flera målgrupper; långtidsarbetslösa, nyanlända och individer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. De aktuella målgrupperna behöver mer individanpassat stöd och finansieringen från Europeiska socialfonden möjliggör intensifierade insatser. Projekten visar tydligt att goda resultat uppnås genom kontinuitet i insatser, fortsatt stöd efter insats och nära kontakt med ansvarig aktör och möjliga arbetsgivare. Individens motivation och prestation stärks i större utsträckning när det finns en tydlig väg mot ett specifikt yrke eller bransch.

Många projekt fokuserar särskilt på nyanlända, i synnerhet nyanlända och utrikesfödda kvinnor. Socialfondens krav på jämställdhetsintegrering har bidragit till att höja medvetenheten om att erbjuda kvinnor och män likvärdiga matchningsinsatser. Samtidigt har projekten, trots ett aktivt jämställdhetsarbete, upplevt samma svårigheter att hitta kvinnliga deltagare som i ordinarie verksamhet, som projektet Mirjam visar. En aktivitet som återfinns i flera projekt är grundläggande information om individens ansvar och valmöjligheter, vilket är en

grundförutsättning inför det fortsatta arbetet och är något som kan förbättras i mötet med arbetsförmedlare.

Insatser som riktar sig till långtidsarbetslösa har oftast handlat om att stärka förutsättningarna för individer att ta del av ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser. För individer med lång tid utan arbete har ny kartläggning och arbetsmarknadspolitisk bedömning samt en tydlig planering mot ett specifikt yrke eller bransch visat sig vara viktigt för återetablering på arbetsmarknaden. Täta arbetsgivarkontakter och subventionerade anställningsformer har varit bidragande faktorer för att uppnå goda resultat.

Många projekt innehåller metodutveckling med målet att identifiera vilka insatser eller arbetssätt som är mest effektiva, för vem och i vilken situation. Ibland har det fungerat att renodla arbetsfördelning och roller medan det i andra fall är metoder som syftar till att sammanföra verksamheter som varit framgångsrika, exempelvis genom tvärfunktionell samverkan och samlokalisering. Det visar att metodutveckling är kontextuell och svår att systematisera. Eftersom socialfondsprogrammet syftar till att nå de målgrupper som står allra längst från arbetsmarknaden, arbetar projekten mycket med individanpassade lösningar.

### **Resultat och effekter**

Medvetenheten kring effektutvärderingar har under året ökat bland Arbetsförmedlingens projekt. Flera projekt har använt sig av effektutvärderingsmodellen framtagen i Evidensbaserade EU-projekt 2014–2020<sup>7</sup> som ett led i projektplaneringen. Modellen är mest användbar för projekt med stora deltagarvolymerna då volymerna är en förutsättning för effektutvärdering. Mindre projekt har kunnat använda utvärderingsprinciperna i modellen för att forma utvärderingar även om projekten inte har anammat modellen som helhet. Utvärderingsmodellen har bidragit till att höja kvaliteten på projekten genom att utvärderingsfrågorna stärker resultatstyrningen i projektplaneringen.

Det är svårt att analysera de organisatoriska effekterna av Arbetsförmedlingens ESF-projekt. Även om det finns goda resultat på individnivå, finns det flera svårigheter att implementera resultat i ordinarie verksamhet. En anledning, vilket effektutvärderingen av Ung Framtid visar, är att projektinsatserna inte alltid är kostnadseffektiva. ESF-medlen kan förstärka en viss typ av verksamhet och nå goda resultat, men med marginella skillnader när projektens kostnadseffektivitet mäts. Vid jämförelse mellan Ung Framtid och ordinarie insatser hade projektet förkortat tid i insats innan övergång till arbete eller studier med tre till fem dagar. Det ska relateras till att projektkostnaderna oftast är större än kostnaderna i ordinarie verksamhet. De resultat som bedöms som kostnadseffektiva har potential att påverka ordinarie strukturer inom Arbetsförmedlingen. Resultaten är ofta bättre för övergång till arbete eller studier jämfört med ordinarie verksamhet. ESF-projekten är ett värdefullt

---

<sup>7</sup> [www.projekteffekter.se](http://www.projekteffekter.se)

bidrag till Arbetsförmedlingens resultat på individnivå, vilket är i linje med intentionerna i socialfondsprogrammet.

### **Utvecklingsområden**

Det finns både möjligheter och behov av att stärka myndighetens uppföljningskapacitet. Det är svårt att avgöra om och på vilket sätt en specifik insats i ESF-projekten har bidragit till en individs progression. Målgruppen som omfattas av ESF-projekt bedöms stå långt från arbetsmarknaden och tar genom projekten del av stärkande insatser men går inte alltid vidare till arbete eller studier. Resultat i ESF-projekt kan innebära att individen går vidare inom Arbetsförmedlingens ordinarie utbud.

Redovisning av ESF-projekt sker i hög utsträckning genom manuell hantering, vilket kan öka risken för felaktigheter. Administrationen sker i en rad olika system och skiljer sig mellan olika kontor, vilket ytterligare försvårar uppföljningsmöjligheterna. Arbetsförmedlingen har 2019 initierat ett utvecklingsarbete i syfte att tydliggöra den administrativa hanteringen av ESF-projekt.

2019 har präglats av osäkerhet i Arbetsförmedlingens uppdrag och nedskärningar. Omställningen har medfört konsekvenser för myndighetens engagemang i ESF-projekt. Det tidvis osäkra läget har medfört att Arbetsförmedlingen har varit återhållsam med att delta i nya ESF-projekt då det innebär ett treårigt åtagande. Troligen kommer det ge större avtryck i uppföljningsrapporten under nästkommande år. Omställningen har påverkat myndighetens kapacitet att erbjuda deltagande i ESF-projekt, då myndigheten har prioriterat insatser i ordinarie verksamheten. Arbetsförmedlingens organisationsförändringar har tidvis försvårat förankringsprocesser, vilket har gjort att metoder och arbetssätt som har utvecklats i projekten riskerar att inte implementeras. Andra konsekvenser är att myndigheten på grund av otillräckliga resurser inte har ansökt om utbetalningar från ESF-rådet inom utsatt tid.

I syfte att stärka effekterna av socialfondsmedlen bör Arbetsförmedlingen initiera projekt som har en närmare koppling till centrala utvecklingsfrågor. Det blir ett sätt att undvika målkonflikter, effektivare nyttja ESF-medel och stärka myndighetens verksamhet. Trots att 2019 har präglats av vissa svårigheter att genomföra och implementera resultat från socialfondsprojekten, har myndigheten tagit steg mot att nyttja socialfonden på ett mer strategiskt sätt. Myndighetens interna inriktningsdokument har bidragit till ökad tydlighet och samsyn gällande vilka projekt som ska prioriteras. Socialfondsprojekten utgör fortsatt ett viktigt stöd för verksamheten och arbetssökande, vilket de goda resultaten visar.

### **Ny myndighet och ESF +**

Arbetsförmedlingen har under året varit aktiva i dialogen om ESF+. I samband med myndighetens avrapportering, Vissa förutsättningar inför reformeringen av

Arbetsförmedlingen<sup>8</sup>, lämnade myndigheten förslag på hur en reformerad myndighet kan fortsätta vara en aktiv part i arbetet med socialfondsprogrammet. Arbetsförmedlingen har även varit remissinstans vid arbetet med framtagandet av det nya socialfondsprogrammet för 2021–2027.

Det finns en risk att Arbetsförmedlingen i mindre utsträckning än tidigare kommer att kunna medfinansiera ESF-projekt. Myndigheten ska i första hand erbjuda insatser som i framtiden troligen kommer att vara upphandlade eller inom ramen för LOV. Målgruppen kan därför bli mindre tillgänglig för externt finansierade projekt. Samverkan, som har varit en grundpelare i arbetet med Europeiska socialfonden, behöver ses över när formerna för Arbetsförmedlingens framtida uppdrag är fastställda.

Arbetsförmedlingen undersöker möjligheten att delfinansiera Kundval Rusta och matcha<sup>9</sup> med socialfondsmedel. Erfarenheterna från arbetet med Kundval Rusta och matcha, i det fall initiativet kan delfinansieras av socialfonden, bedöms kunna bidra med lärdomar inför kommande programperiod och om Arbetsförmedlingens möjligheter att vara en aktiv part i socialfondsprogrammet.

---

<sup>8</sup> Af-2019/0021 5123

<sup>9</sup> A2019/00923/A Uppdrag att förbereda för och att bistå med att analysera vissa förutsättningar inför reformeringen av Arbetsförmedlingen